

Chovatel/chovatelka savců pro zájmové chovy (kód: 41-081-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Chovatel zvířat v zoo
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Kompletace a údržba chovných zařízení pro drobné a středně velké druhy savců, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku	4
Obsluha přístrojů a technického zázemí chovů savců, zajištění bezpečnosti práce	4
Zajišťování reprodukce zvířat	4
Přirozený a umělý odchov savců	4
Prevence nákaz v chovech savců	4
Příprava krmiv a krmení savců	4
Stanovení specifického přístupu k chovu náročnějších druhů savců	4
Zabezpečení welfare v chovech savců	4
Aplikace zákonů a nařízení a mezinárodních dohod upravujících chov ohrožených druhů světové fauny (CITES)	4
Odchyt a odborná manipulace s drobnými a středně velkými savci, transport	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 15.01.2021

Kritéria a způsoby hodnocení

Kompletace a údržba chovných zařízení pro drobné a středně velké druhy savců, zajištění optimálního prostředí, vedení provozního deníku

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat typy vnitřních a venkovních chovných zařízení, předvést manipulaci a zajištění proti úniku zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vybrat vhodné místo pro chovná zařízení pro zadaný druh hlodavce a zajícovce, vysvětlit výběr pro malou šelmu (fretku) a drobné primáty	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Změřit teplotu a vlhkost v místě chovu, navrhnout denní světelný a tepelný režim, uvést způsoby měření a vyjmenovat přístroje	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Navrhnout, jakým způsobem je možné zajistit větrání v uzavřených prostorách terárií a zastínění u venkovních zařízení	Praktické předvedení
e) Osadit a prostorově vyřešit vnitřek chovných prostorů pro zadaný druh hlodavce a zajícovce, vybrat vhodný substrát na podestýlku, založit krmivo a instalovat napáječky, úkryty, předvést čištění chovných prostorů	Praktické předvedení
f) Osadit chovné zařízení pro zadaný druh hlodavce a zajícovce prvky k obohacení chovného prostředí	Praktické předvedení
g) Vést provozní deník pracoviště, zapsat teplotu, vlhkost, biologická pozorování (párování, agresivní chování apod.), příjem či odmítání potravy a mimořádné události	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha přístrojů a technického zázemí chovů savců, zajištění bezpečnosti práce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Obsluhovat a popsat funkci technických zařízení zaručujících potřebné mikroklima v uzavřených prostorech – např. klimatizaci, zvlhčovače, ventilaci, přímotopná tělesa, infralampy, UV lampy, ionizační zařízení, ovládat časové spínače osvětlení a topení, rozvody vody, obsluha jednoduchého typu inkubátoru	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Dodržovat a kontrolovat dodržování bezpečnosti práce a ochrany zdraví s ohledem na možnost vzájemného přenosu závažných onemocnění (zoonóz), respektovat základní povinnosti při práci s biologickým materiálem, údržbě a preventivních kontrolách elektrických zařízení, požární prevenci	Praktické předvedení
c) Vyjmenovat hlavní zásady bezpečnosti práce při manipulaci s hlodavci, hmyzožravci, zajícovci a drobnými šelmami, popis ochranných pomůcek, umístění a obsah lékárničky, první pomoc při poranění zvířaty	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování reprodukce zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Podrobně popsat reprodukční biologii vybraných chovaných druhů, rozlišit pohlaví podle anatomických znaků	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat sestavování chovných párů a chovných skupin, rozpoznat říji, uvést délky březosti a charakterizovat specifika postnatálního vývoje mláďat jednotlivých skupin	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat základní odlišnosti v chovu jednotlivých druhů, uvést, za jakých podmínek a jakým způsobem je možné chovat samce a samice společně a kdy je nutný oddělený odchov, doba a způsob odstavu mláďat	Ústní ověření
d) Charakterizovat chov druhů citlivých na krátkodobý stres (vyrušování, hluk)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Přirozený a umělý odchov savců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat princip a podmínky přirozeného odchovu u následujících skupin savců (hlodavci, zajícovci, hmyzožravci a drobné šelmy, drápkaté opice, poloopice)	Ústní ověření
b) Popsat princip a podmínky umělého odchovu u následujících skupin savců (hlodavci, zajícovci, hmyzožravci a drobné šelmy)	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Prevence nákaz v chovech savců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit základní postupy prevence nákaz v chovech – dodržování čistoty a hygieny prostředí, veterinární vyšetření nově přichozích jedinců, význam karantény, opatření minimalizující možnost kontaminace venkovních chovů volně žijícími živočichy, opatření při výskytu ekto- a endoparazitů, preventivní odčervení, způsoby a druhy očkování, vakcinační schémata	Ústní ověření
b) Vyjmenovat opatření, která je nutno provést v případě výskytu epidemie, charakterizovat způsoby asanace chovu	Ústní ověření
c) Popsat součinnost s veterinární službou, vyjmenovat nákazy podléhající oznamovací povinnosti a nemoci savců přenosné na člověka	Ústní ověření
d) Předvést postup při likvidaci biologického odpadu z chovů (kadavery, zvířat, znečištěná podestýlka zbytky krmiv a vody z napáječek) ve smyslu platných hygienických a veterinárních předpisů, vyjmenovat ochranné pomůcky a jejich použití	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava krmiv a krmení savců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat a popsat základní typy krmiv pro jednotlivé druhy a kategorie zájmově chovaných savců, uvést nejčastěji používané doplňky (vitamíny, minerální látky, probiotické přípravky)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Připravit z komponent krmnou směs pro zadaný druh, předvést pomůcky pro umělé krmení a stanovit časový rozvrh krmení a krmnou dávku rovněž s ohledem na aktuální zdravotní stav a kondici chovaného zvířete a uvést příklady nevhodných krmiv	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Rozpoznat a popsat základní závady krmiv (plísň, hniloba, napadení škůdci, znečištění trusem volně žijících zvířat) a uvést, jaké důsledky může mít jejich použití pro zdraví chovaných zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stanovení specifického přístupu k chovu náročnějších druhů savců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat běžně chované druhy a skupiny savců v zájmových chovech (hlodavci, zajícovci, menší šelmy, drápkaté opice, poloopice) po stránce biologické a anatomické	Ústní ověření
b) Uvést příklady choulostivých druhů a druhů vyžadujících zvláštní péči a uvést odlišnosti v chovu	Ústní ověření
c) Podle obrázků nebo v chovném zařízení určit alespoň 10 druhů savců	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zabezpečení welfare v chovech savců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit termíny welfare a enrichment a popsat možnosti aplikace principů životní pohody zvířat (welfare) v podmínkách zájmových chovů savců (včetně savců chovaných ke krmení jiných zájmových druhů zvířat)	Ústní ověření
b) Stanovit dimenze chovného zařízení s ohledem na biologické potřeby chovaného druhu (včetně počtu jedinců) s využitím doporučení ÚKOZ (Ústřední komise pro ochranu zvířat) - příklady	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést způsoby spojování nepříbuzných skupin a přidávání nových jedinců do chovu s cílem zabránit projevům agrese a stresu ve skupině a ztrátám, definovat nároky jednotlivých druhů na prostor a vzájemnou snášenlivost	Ústní ověření
d) Definovat příznaky, příčiny a negativní následky dlouhodobého stresu, vysvětlit opatření směřující k prevenci	Ústní ověření
e) Navrhnout způsob řešení důsledků šokových situací např. přehřátí nebo podchlazení z důvodu výpadku termoregulačních zařízení, zvýšené koncentraci oxidu uhličitého, hluk, leknutí, vniknutí a útok predátora	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Vysvětlit, jakým způsobem je potřeba odborně přistupovat při záchraně neoborně chovaných savců (dehydratace, vyhladovění a jiná postižení)	Ústní ověření
g) Vysvětlit postup budování konstrukce chovných zařízení, aby v případě neočekávaných situací a následné panice nedocházelo k poraněním jedinců, zabezpečit chovné prostory proti úniku a venkovní chovné prostory proti podhrabání	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace zákonů a nařízení a mezinárodních dohod upravujících chov ohrožených druhů světové fauny (CITES)

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit význam Mezinárodní konvence o obchodu s ohroženým druhu světové fauny (CITES) a vyjmenovat požadavky na chovatele, uvést podmínky při dovozu nebo vývozu druhu zařazeného do seznamů I a II CITES, objasnit, jak vypadá a k čemu slouží tzv. CITES permit	Ústní ověření
b) Uvést, jakým způsobem se mohou chovatelé podílet na zamezení nelegálního obchodu s ohroženými druhy	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Odchyt a odborná manipulace s drobnými a středně velkými savci, transport

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést šetrný odchyt určených savců (nejlépe potkana a králíka), uvést jednoduché odchytové pomůcky a vysvětlit, jak fungují	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést manipulaci s určenými savci a přípravu na transport, stanovit dobu transportu a uvést možná rizika, popsat konstrukci a vybavení transportního zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na jednotku práce v NSP: <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/chovatel-zvirat-v-zoo#zdravotni-zpusobilost>).

Zkouška je zaměřena na 5 skupin savců: hlodavce, hmyzožravce, zajícovce a malé šelmy (fretky, mangusty, surikaty, kočky) a drobné primáty (drápkaté opice a poloopice). Pro účely praktického předvedení u kompetence „Odchyt a odborná manipulace s drobnými a středně velkými savci, transport“ stačí, aby uchazeč manipuloval se dvěma druhy savců - jedním zástupcem hlodavců (potkanem, křečkem, křečíkem, morčetem) a s jedním zástupcem zajícovců (králíkem domácím).

U kompetence **Příprava krmiv a krmení savců**, v kritériu a) bude uchazeč charakterizovat krmiva pro jednotlivé skupiny savců (hlodavce, zajícovce, hmyzožravce, malé druhy primátů a drobné šelmy) a pak bude určovat 3 vzorky krmiv pro býložravce, hmyzožravce a masožravce.

Při ověřování kompetencí formou praktických úloh je třeba sledovat a hodnotit zručnost provádění všech úkonů, při práci s přístroji a ochrannými pomůckami, dodržování bezpečnosti, stejně jako hygieny práce, pozornost věnovat kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných prací. Přitom je nutné posuzovat nejen konečný výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu s ohledem na druh savce a podmínky pracoviště. Důraz je třeba klást na zručnost a etiku manipulace se zvířaty (včetně krmných druhů), podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi. Zvláštní pozornost je třeba věnovat způsobu odchytu, fixaci a případně i ošetření a transportů ve smyslu omezení stresu a nebezpečí poranění zvířat, stejně tak vysvětlit nebezpečí pro chovatele v případě manipulace s většími druhy hlodavců, případně s menšími šelmami.

Předpokládá se rutinní znalost bezpečného zacházení s desinfekčními a čisticími prostředky a zajišťování likvidace biologického odpadu ve smyslu platných nařízení.

U kritérií s ústním ověřením se počítá s písemnou přípravou, která je započítána v době přípravy na zkoušku.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na chovatelství, zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovech zvířat nebo v zájmových chovech nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti chovatelství.
- b) Vyšší odborné vzdělání v oblasti biologie nebo zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovu zvířat nebo v zájmových chovech nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo učitele odborného výcviku v oblasti chovatelství.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na biologii nebo zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovu zvířat nebo v zájmových chovech nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo učitele odborného výcviku nebo učitele odborných předmětů v oblasti chovatelství.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Zkušební místnost
- Místnost vhodná pro instalaci chovných zařízení
- Venkovní chovné prostory
- Základní komponenty chovných zařízení – krmítka, napáječky, substráty na podestýlku
- Základní sortiment krmiv a komponentů pro výrobu krmných směsí
- Technická zařízení potřebná k sledování regulaci teploty, vlhkosti a světelného režimu, případně koncentrace oxidu uhličitého – teploměry, vlhkoměry, časové spínače, topné prvky
- Komponenty pro obohacení prostředí – domečky, úkryty, substrát na stavění hnízda/pelechu, předměty k okusování, hračky
- Provozní deník
- Materiál a pomůcky na čištění chovných prostor
- Ochranné pomůcky a hygienické pomůcky, lékárnička
- Minimálně 2 druhy savců - jeden zástupce hlodavců (potkan, křeček, křeččík nebo morče) a jeden zástupce zajícovců (králík domácí)
- Obrazové tabule pro poznávací část zkoušky

K Žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 4 až 5 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Zoologická zahrada hl. města Prahy

Zoologická zahrada Jihlava

Krajská veterinární správa Státní veterinární správy pro Středočeský kraj

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Praha Čakovice